

Vikingar i västerled

Kategori: [Handel, transport och omvärld](#)

Bilden av en typisk viking är en skrämmande samling män som går bärsärkagång i främmande länder och hugger ner allt i deras väg. Det finns även en föreställning om att de tre nordiska ländernas vikingar höll samman mot resten av världen och kämpade sida vid sida.

Stämmer den bilden med verkligheten?

Innehåll:

- [Lindisfarne år 793](#)
- [Danelagen](#)
- [Normandie](#)
- [En mix av människor och språk](#)
- [Över Atlanten](#)
- [Handel](#)
- [Samhällets organisation](#)
- [Klimatet](#)

Inte riktigt. De norska vikingarna seglade främst till norra och västra delarna av de brittiska öarna, Irland och de västra delarna av Frankerriket. Danskarna höll sig till södra delen av Nordsjön och kusterna längs Engelska kanalen.

På Irland slogs danskar och norrmän mot varandra om vem som skulle ha makten över ön.

De svenska vikingarna seglade främst österut på floderna ner genom Ryssland. Det är faktiskt de svenska vikingarna, fuserna som de kallas med ett annat namn, som Ryssland fått sitt namn efter. Det verkar som dessa vikingatåg varit mer inriktade på handel och statsbildning än de som seglade västerut.

Lindisfarne år 793

Man brukar säga att attacken år 793 mot klostret på ön [Lindisfarne](#), eller Holy Island som den också kallas, är det första kända vikingatåget. Ön ligger i Nordsjön utanför norra Englands kust mellan Newcastle upon Tyne och Edinburgh.

Man vet att attacken ägde rum eftersom fem brev finns bevarade där händelsen beskrivs av en man som hette Alcuin.

Det som chockade honom mest var att vikingarna hade gått in i klostret och plundrat det på rikedomarna, de hade även huggit ner präster och munkar så blodet flöt på gatorna. Det som förvånade Alcuin mest av allt var att vikingarna gick in och plundrade heliga platser och dödade fridsamma munkar och präster. Vikingarna var inte kristna – för dem saknade kyrkan betydelse. De såg bara guld, silver och människor som de kunde ta tillfånga och sälja som slavar.

Danelagen

De lokala kungarna försökte ofta köpa sig fria från vikingarnas härjningståg. En lokal kung som ville sluta fred var kung Alfred, kung över Wessex i England. Vikingahövdingen Guthrum slöt fred med kung Alfred omkring år 886 då Guthrum fick ett stort område i England kallat Danelagen, d.v.s. området där dansk lag och sedvänja gällde. Danelagen sträckte sig från Themsens mynning upp till floden Tees och omfattade östra, norra och centrala delen av det anglosaxiska England. Knut den store (på engelska *Canute the Great* och på danska *Knud I den Store*) som dog år 1035, var kung av England från 1016, av Danmark från 1018 och av Norge från 1028 – i detta mäktiga rike, såg han England som kärnlandet.

Normandie

Även Frankerriket fick ge sig och överlåta delar av landet till vikingarna. Området i Frankerriket kallades Normandie (Nordmännens land) och så heter än idag den delen av Frankrike. När vikingarna väl erövrat landområden vid kusten, så seglade de ner längs floderna där de attackerade kloster och handelsplatser som låg på vägen. Bland annat så försökte de anfälla Paris på 860-talet.

En mix av människor och språk

De människor som erövrade landområden utomlands i till exempel England och norra Frankrike assimilerades (uppblandades) ganska snabbt i den lokala befolkningen. Men än idag finns det spår kvar av det nordiska språket i form av till exempel personnamn och Ortsnamn i både England och Frankrike.

Över Atlanten

Det var inte bara plundring och erövring som fick vikingarna till att söka sig utomlands. De som seglade till Island, Färöarna och Grönland gjorde det för att bosätta sig på de obebodda öarna. Det var främst norska vikingafamiljer som flyttade dit. Några säkerligen på grund av hövdingastrider i hemlandet. Från Grönland seglade den på Island födde Leif Eriksson i början av 1000-talet med en grupp vikingar till Amerika. År 1961 hittades spår – husgrunder (tre långhus samt några mindre hus, samtliga med torvväggar) och föremål – efter vikingar på Newfoundland, vid L'Anse aux Meadows av arkeologerna 1961 Helge och Anne Stine Ingstad. Bosättningen kunde dateras till omkring 1000 e.Kr. Man antar att vikingar levde i Vinland, som de kallade området, under tre–fyra år.

Handel

Utöver plundring och kolonisation så hade vikingaseglatserna även ett annat viktigt syfte, nämligen handel. Handelskontakterna mellan Europa och Norden hade varit igång långt innan vikingatågen tog sin början. Det samhälle som vikingarna levde i var ett fredligt jordbrukarsamhälle där handelsplatser och tidiga städer började växa fram. Handeln måste ha fortsatt samtidigt som plundringarna pågick eftersom de utsatta länderna fortsatte att få fram guld, silver och mynt att betala lösen med.

Samhällets organisation

Det vikingatida samhället var mycket mer organiserat än vad man kanske tror med lagar och tingsförsamlingar (domstolar) att rätta sig efter.

Klimatet

Klimatet under vikingatiden var bättre än vad det är nu. Det innebar att grödorna växte bra vilket betydde att folket fick tillräckligt att äta. Det kan man se på de skelett som arkeologerna undersökt, människorna var lika långa som de är idag. Under medeltiden då klimatet försämrades och det fanns mindre mat blev människorna kortare igen. Den rikliga tillgången på mat under vikingatiden gjorde att folkmängden ökade vilket i sin tur ledde till att många inte hade något val – om man ville ha en egen bit land att odla var man tvungen att söka sig till nya landområden.

Källredovisningar

Litteratur

Ambrosiani, Björn m.fl. *Vikingar i vetenskapens värld*, (red.) Bo G. Erikson. 1998.

Sawyer, Peter. *Kungar och vikingar*. 1985.

Digital media

[“The Vikings of 2000”](#). I: *Britannica Book of the Year, 2001*. Encyclopædia Britannica Online. 2007.

[“Danelaw”](#). I: Encyclopædia Britannica Online. 2007.

[“L’Anse aux Meadows”](#). I: Nationalencyklopedin. 2007.

[“Knut den store”](#). I: Nationalencyklopedin. 2007.

[“Danelagen”](#). I: Nationalencyklopedin. 2007.

[“Holy Island”](#). I: Nationalencyklopedin. 2007.

© 2000-2007 Terra Scaniae